

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa, 27 października 2015 r.

II.402.1.2015.MK

**Pan
Maciej Hamankiewicz
Prezes Naczelnej Rady Lekarskiej
ul. Sobieskiego 110
00-764 Warszawa**

Akty prawa międzynarodowego ratyfikowane przez Polskę (w tym Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, Europejska konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Europejska konwencja o zapobieganiu torturom oraz niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu), nakładają na nasze państwo obowiązek podejmowania skutecznych działań w celu zapobiegania stosowaniu na jego terytorium tortur i innych form okrutnego, niehumanitarnego i poniżającego traktowania. Zawiera się w tym zobowiązanie do efektywnego działania na rzecz ujawnienia takich przypadków, ustalenia osób odpowiedzialnych za zaistnienie tych zdarzeń i doprowadzenia do ich ukarania.

Skuteczne dochodzenie wymaga niejednokrotnie wsparcia ze strony ekspertów z dziedziny medycyny, w szczególności z zakresu medycyny sądowej, patologii, psychiatrii, psychologii, ginekologii, pediatrii. Od działania lekarzy może zależeć pozyskanie bezpośrednich dowodów świadczących o zaistnieniu tortur lub innych form okrutnego traktowania. Rzetelność tych działań jest tym większa, im większa jest wiedza prowadzących postępowanie na temat szczegółowych metod ujawniania tego rodzaju zdarzeń i sposobów ich dokumentowania.

Pod auspicjami Organizacji Narodów Zjednoczonych został opracowany przez grupę ekspertów dokument, przyjęty następnie jako załącznik do rezolucji Komisji Praw Człowieka ONZ nr 2000/43 z dnia 20 kwietnia 2000 r., w którym przedstawiono metody skutecznego badania i dokumentowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania. Dokument ten, znany pod nazwą Protokołu Stambulskiego, jest

skierowany przede wszystkim do prawników, lekarzy i psychologów, którzy w swojej praktyce zawodowej mogą spotkać się z ofiarami przemocy. Zawiera szczegółowe informacje i wskazówki w zakresie metod identyfikowania i dokumentowania przypadków złego traktowania dla potrzeb organów śledczych i sądów. Ma na celu m. in. zaznajomienie z metodologią prowadzenia badania medycznego i psychologicznego, zawiera szczegółowe wytyczne na temat sposobów odzwierciedlania w dokumentacji wyników badań medycznych, dostarcza wiedzy na temat sposobów interpretacji zebranych informacji. Dotyka również ważnych problemów etycznych, przed jakimi mogą stać lekarze, których pacjentami będą ofiary tortur i innego złego traktowania

Protokół Stambulski rekomendowany jest przez Organizację Narodów Zjednoczonych jako narzędzie zwalczania tortur i innego złego traktowania. W wielu krajach podejmowane są wielopłaszczyznowe działania w celu implementacji wynikających z niego standardów postępowania wobec domniemyanych ofiar.

W mojej opinii celowe i pożądane byłoby podjęcie również przez właściwe polskie organy i organizacje stosownych działań w tym kierunku. Praktyczne wykorzystanie opisanych w Protokole Stambulskim zasad w pracy ekspertów medycyny sądowej, lekarzy, psychologów, psychiatrów, zwłaszcza tych, których zadaniem jest badanie osób pozbawionych wolności, może spowodować, że odegrają oni ważną rolę w zwalczaniu bezkarności sprawców tortur czy innych form niewłaściwego traktowania. Z tego względu zwróciłem się do Ministra Zdrowia o rozważenie wprowadzenia do programu studiów medycznych wskazanej tematyki, aby każdy lekarz, bez względu na późniejszą specjalizację, posiadał niezbędną wiedzę z tego zakresu. Jestem przekonany, że upowszechnienie wiedzy praktycznej na temat metod pozyskiwania informacji i gromadzenia dowodów odnośnie przypadków stosowania tortur i innego złego traktowania będzie sprzyjało efektywności podejmowanych działań i w sposób znaczący przyczyni się do pełniejszego respektowania praw ofiar przemocy.

Jednocześnie, mając na uwadze, iż do zadań samorządu lekarzy należy prowadzenie i organizowanie doskonalenia zawodowego lekarzy, zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Prezesa o rozważenie możliwości uwzględnienia w programie szkoleń zawodowych lekarzy tematyki poświęconej opisanym w Protokole Stambulskim metodom wykrywania i dokumentowania przypadków tortur i innych form okrutnego, nieludzkiego i poniżającego traktowania.

Bardzo proszę o powiadomienie mnie o stanowisku zajęтым przez Pana Prezesa w tej sprawie.

Podpis na oryginale